

Rating the Entrepreneurial Components of Resilient Economy by AHP: Designing Appropriate Entrepreneurial Model for Resistive Economy

Mohsen Shamsi Goushki¹, *Mohammad Sadegh Ziaee²,
Hadi Rezghi Shirsavar³, Maryam Mosleh⁴

1-PhD student, Department of Educational Management, West Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2-Prof. Department of Educational Management, West Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding Author). Email:ziaee@ut.ac.ir

3-Assistant prof. Department of Educational Management, West Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

4-Associate prof. Department of Mathematics, West Tehran branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Received: 30/05/2018; Accepted: 01/06/2019

Extended Abstract

Abstract

Entrepreneurship plays an important role in a sustainable future. This concept can be seen in the various strands of the general policies of resistive economy both explicitly and implicitly. The purpose of this article was to Rating the Entrepreneurial Components of Resilient Economy by AHP to designing appropriate entrepreneurial model for resistive economy. For this mixed method; qualitative method (PEDAM and Delphi) quantitative method (AHP) was used in this study. The research tools are two researcher-made questionnaires that have been approved by the experts. The first questionnaire was compiled based on the components of the research literature and qualitative research methods in the Likert spectrum. The second questionnaire was based on the results of the first questionnaire in the fuzzy spectrum. The statistical population of the study was all experts in the science and technology parks of universities. Among them, 30 of the science and technology parks of Shahid Bahonar University of Kerman, University of Science and Technology and University of Tehran were selected through targeted sampling. AHP results showed that the main components such as entrepreneurship infrastructure with a score of 0.444 was the most important, the pathology of entrepreneurship

processes with a score of 0.180 was second, and the discovery of entrepreneurial opportunities with a score of 0.140 was third with an Inconsistency of 0.07. Also, each of the main components has a number of sub-components that were ranked in order respectively.

Introduction

Research shows that entrepreneurship plays an important role in creating a sustainable future alongside other components such as innovation and organizational quality (Ben yossef et al., 2018). For this reason, entrepreneurship has been able to take on a significant scientific background (Landstrom et al, 2018). However, in recent decades, developing countries have focused on increasing entrepreneurship (Halvarsson et al, 2018). An entrepreneur ignores the constraints of current resources, including financial, equipment, legal, and human resources when conceiving an idea and having a feeling of realization about it (Rezaian, 2011, PP 28-29). The global entrepreneurship monitor report of 2015 shows that the status of entrepreneurship in a resource-based economy such as Iran is very low. One of the reasons is the lack of employment options in Iran (Zali et al, 2015). Internal investigations do also confirm the results of that report (Ahmadpour Dariyani et al, 2014). This is the main issue that in recent years, with the intensification of western inhumane sanctions against the Islamic republic of Iran, with the aim of stopping the country's progress and development, with the excuse of the nuclear program, the economic situation became such that change was necessary. As a result of these pressures, the resistance economy was introduced as a solution (Rasi, et al, 2016). Here need to create entrepreneurship under the resistance economy is that Iran has many capacities and neglecting these capacities causes a grand great deal of damage and the cost-benefit cycle will always have a deficit (Hoseini Khamenei, 06.08.2003). Based on these, the main purpose of the present research is to Rating the Entrepreneurial Components of Resilient Economy by AHP. Also try to design appropriate entrepreneurial model based upon than components.

Case study

The statistical population of the study was all experts in the science and technology parks of universities. Among them, 30 case of the science and technology parks of Shahid Bahonar University of Kerman, University of Science and Technology and University of Tehran were selected through targeted sampling.

Materials and methods

In order to achieve the research objectives, the past studies were systematically studied and the components of the entrepreneurship were identified, extracted

and classified. Then, based on the Analytic Hierarchical Process, and by expert choice 11 software the entrepreneurial components were ranked.

Discussion and results

In order to identify entrepreneurial components, firstly, past studies and general policies of resistance economy have been investigated. Then, by collaboration with the experts of the science and technology parks, the main components were selected in terms of importance. Here more than 100 components were selected. After that, by SPSS software, the high-mean ($\mu \geq 6$) components were select again. Then the pairwise comparison questionnaire were used for implement the AHP process on selected components. These components analyzed by expert choice 11 software for prioritizing. Based on the analytic hierarchical process, the component “entrepreneurship infrastructure” was the most important entrepreneurial components, also the components such as aaathll ggy ff ttt rrrr eeeuriii p preeesse”” ddd d ““diccvrry ff ttt rrrr eeeurill rrrrr mntiss”” wrre tee othrr nntrrerruuurial components of resistive economy. Also, each of the main components has a number of sub-components that were ranked in order respectively.

Conclusion

According to the sub-components of the main component of entrepreneurship infrastructure, political stability, as the situation of political stability was better, the circumstances for knowledge-based companies is also suitable. Also based on two other sub-components System design of structures, and Elite networking, making a system that Elite can play their role better in it, would be a vital action for a resistive economy.

Key words: entrepreneurship, rating, designing model, Resistive Economy, AHP

رتبه‌بندی مولفه‌های کار آفرینانه اقتصاد مقاومتی با استفاده از AHP: ارائه مدل کار آفرینی مناسب اقتصاد مقاومتی

محسن شمسی گوشکی* - دکتر محمد صادق ضیایی** - دکتر هادی رزقی شيرسوار***
دکتر مریم مصلح****

چکیده

کار آفرینی نقش مهمی در ایجاد یک آینده پایدار بازی می‌کند؛ این مفهوم در بندهای مختلف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، هم به صورت آشکارا و هم تلویحی آمده است. مسئله این مقاله رتبه‌بندی مولفه‌های کار آفرینانه اقتصاد مقاومتی با استفاده از AHP¹ به منظور ارائه مدل کار آفرینی مناسب اقتصاد مقاومتی بود. برای این کار از روش تحقیق آمیخته؛ کیفی (تحلیل گفتمان - پدام)؛ کمی (AHP) استفاده شد. ابزار کار دو پرسشنامه محقق ساخته بود، که به تایید خبرگان رسیدند. پرسشنامه اول براساس مولفه‌های بدست آمده از ادبیات پژوهش و روش‌های تحقیق کیفی در قالب لیکرت ساخته شد. پرسشنامه دوم براساس نتایج پرسشنامه اول و در قالب فازی ساخته شد. جامعه آماری تحقیق، کلیه کارشناسان پارک‌های علم و فناوری دانشگاه‌ها بودند که از بین آنها ۳۰ نفر از پارک‌های علم و فناوری دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشگاه علم و صنعت و دانشگاه تهران به صورت نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. نتایج AHP نشان داد که مولفه‌های اصلی زیرساخت‌های کار آفرینی با امتیاز ۰.۴۴۴ بالاترین اهمیت، آسیب‌شناسی فرایندهای کار آفرینی با امتیاز ۰.۱۸۰ رتبه دوم، و کشف فرصت‌های کار آفرینی با امتیاز ۰.۱۴۰ رتبه سوم را با میزان ناسازگاری ۰.۰۷ به خود اختصاص دادند. همچنین هر کدام از مولفه‌های اصلی دارای تعدادی زیر مولفه بودند که به ترتیب رتبه‌بندی شدند.

واژه‌های کلیدی: کار آفرینی، رتبه‌بندی، اقتصاد مقاومتی، ارائه مدل، AHP

* دانشجوی دکتری گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

** نویسنده مسئول - استاد گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

ziaee@ut.ac.ir

*** استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

**** دانشیار گروه ریاضی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

مقدمه

برداشت‌های و فراتحلیل‌های گوناگونی از موضوع رتبه‌بندی مولفه‌های کارآفرینانه اقتصاد مقاومتی با استفاده از AHP به منظور ارائه مدل کارآفرینی مناسب اقتصاد مقاومتی بدست می‌آید. اینکه آیا اقتصاد مقاومتی می‌تواند چارچوبی باشد که بر اساس آن بتوان وضعیت کارآفرینی و زایش گشتاوری آن را در حوزه‌های خاص توصیف و تبیین و در نهایت پیش‌بینی و کنترل نمود؟ آیا با توجه به فهم و دریافتی که از معنا و مفهوم کارآفرینی بدست می‌آید، می‌توان این درک و شناخت راه، برای پیاده‌سازی و عملیاتی‌سازی اقتصاد مقاومتی بکار گرفت؟ این نکات تامل برانگیز و سایر فرابرداشت‌هایی که از این موضوع می‌شوند، تحلیل‌ها و تاملاتی خواهند بود که میزان کارآبودن و فایده‌مندی اقتصاد مقاومتی و ایجاد کارآفرینی براساس آن را جهت‌دهی می‌کنند.

برای بررسی فایده‌مندی اقتصاد مقاومتی در پی این هستیم که ببینیم برای ایجاد و توسعه کارآفرینی در زیرمجموعه سیاست‌های کلی چگونه می‌توان عمل کرد. تحقیقات نشان می‌دهد که کارآفرینی در کنار سایر مولفه‌هایی همچون نوآوری و کیفیت سازمانی در ایجاد یک آینده پایدار نقش مهمی بازی می‌کند (Ben yossef et al., 2018). به همین دلیل کارآفرینی به شکل معناداری توانسته است یک زمینه علمی را به خود بگیرد (Landstrom et al., 2018). همه اینها در حالی رخ داده است که در چند دهه اخیر جهت‌گیری بافتاری کشورهای در حال توسعه نیز به سمت افزایش کارآفرینی بوده است (Halvarsson et al., 2018). هر چند با وجود دقت بالا در برنامه‌ریزی‌ها برای دسترسی سریع به اهداف کارآفرینی، اما موانعی نیز در مسیر به بار نشستن این اهداف وجود دارند (Shamsi Goshki, 2012).

از کارآفرینی به فراگرد شکار فرصت‌ها به وسیله افراد (به صورت انفرادی یا در سازمان-ها)، بدون در نظر گرفتن منابع موجود در اختیار آن‌ها یاد می‌شود. در واقع، یک کارآفرین به هنگام تصور^۱ و شکل‌دهی به یک ایده، و داشتن و دمیدن احساس و عاطفه در مورد تحقق آن به صورت واقعی، محدودیت‌های منابع جاری از جمله منابع پولی، تجهیزاتی،

قانونی، نیروی انسانی و... را نادیده می‌گیرد؛ و با ذهنی باز و درونزا^۱ در پی عملیاتی کردن آن ایده است (Rezaian, 2011: 28-29).

پس با توصیفی که کردیم، نیروی محرکه اصلی در توسعه اقتصادی کارآفرینی است و نقش آن، نوآوری یا ایجاد ترکیبات تازه‌ای از مواد و موارد گوناگونی (Mohammadi Moghadam et al., 2013) همچون تولید فعالیت‌ها، خدمات و کالاهای جدید است (Elia et al., 2018). بنابراین، به دلیل تاثیری که کارآفرینی در حالت کلی روی هر اقتصادی دارد، به عنوان موضوع مهمی از زمانه ما نیز مطرح می‌شود (Obsckonka, 2017).

مسئله اصلی این است که در چند سال اخیر با شدت گرفتن تحریم‌های یک جانبه و غیرانسانی غرب علیه جمهوری اسلامی ایران با هدف متوقف کردن رشد و پیشرفت کشور، و بهانه قرار دادن برنامه‌ی هسته‌ای، وضعیت اقتصادی به گونه‌ای شد که لازم بود در اقتصاد کلان، تحول قابل توجهی به وجود آید. در نتیجه این فشارها، اقتصاد مقاومتی به عنوان راه چاره به ادبیات اقتصادی کشور وارد شد و به فراخور حال و روز اقتصاد ایران مورد بحث قرار گرفت (Rasi et al., 2016). مقام معظم رهبری اولین بار این اصطلاح را در شهریور ۱۳۸۹ در جمع صدها تن از کارآفرینان مطرح نمودند. با توجه به ویژگی‌های نخستین مخاطبان این الگوی توسعه و پیشرفت، به مهم‌ترین ویژگی اقتصاد مقاومتی یعنی استفاده کارآفرینان از فرصت‌ها برای تولید و ایجاد ارزش افزوده پی‌می‌برند (Abbasabad et al., 2015).

البته کارآفرینی کلیدی است که علاوه بر بندهای مختلف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی می‌توان در بندهای اول و دوم سیاست‌های کلی اشتغال هم به صورت آشکار و هم تلویحی آن را مشاهده کرد.

با وجود این میزان تاکید و توصیه و سفارش به فعالیت‌های کارآفرینانه، اما گزارش آمار دیده‌بان جهانی کارآفرینی^۲ در سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد وضعیت کارآفرینی در اقتصاد منبع محوری مانند ایران خیلی کم است. یکی از دلایل آن، کمتر بودن گزینه‌های شغلی استخدامی در ایران است. زیرا هرچه اشتغال کمتر باشد و نیروی کار کمتری جذب شود،

1 - Endogenous

2-Global entrepreneurship monitor (GEM)

افرادی که در سازمان‌ها، جدید خواهند بود و ممکن است دست به کارآفرینی بزنند کمتر خواهند بود (Zali et al., 2015).

در تایید این گزارش نتایج تحقیقات داخلی هم تایید می‌کند که نه تنها اشتغال‌زایی جمهوری اسلامی ایران در چند سال اخیر کم و حتی ناچیز بوده است بلکه ساختار اشتغال از شغل‌های صنعتی و کشاورزی و به طور کلی مولدتر به سمت شغل‌های خدماتی و ساختمانی تغییر کرده است و همچنین با در نظر گرفتن ورود پیک جمعیتی جویای کار به صحنه اقتصاد کشور، امروزه اشتغال مهمترین مساله و چالش اقتصاد کشور شده است (Ahmadpour Dariyani et al., 2014). اکنون با این توصیف‌ها وضعیت بگونه‌ای پیچیده و مبهم شده است که پیدا کردن سرنخ و یا راه‌حل اساسی که بتوان نقطه امید و حرکت را از آنجا شروع کرد، سخت می‌نماید.

اولین واکنش که به این مسئله این است که بایستی حوزه کارآفرینی را تقویت نماییم. بنابراین احتمالاً شروع کار این است که مولفه‌های کارآفرینانه اقتصاد مقاومتی استخراج شوند و سپس به ترتیب اهمیت رتبه‌بندی شوند. از سوی دیگر منطق حکم می‌کند کارآفرینی در اقتصاد مقاومتی به گونه‌ای ایجاد شود که با خصوصیات منابع و سرمایه انسانی، طبیعی، ژئوپولیتیک و ژئوکالچرال ایران همخوانی داشته باشد.

ضرورت ایجاد این مدل همخوان با خصوصیات بالا این است که کشور ایران ظرفیت‌های زیادی دارد. از جمله الف) سرمایه انسانی، یعنی جوانان تحصیل کرده و متخصص؛ ب) جایگاه‌های اقتصادی در نفت و گاز و معادن؛ ج) همسایگی با پانزده کشور که در مجموع جمعیتی بیش از ۴۰۰ میلیون نفر یک بازار دم‌دست را به وجود آورده است؛ د) موقعیت ژئوگرافیک حساس و ممتازی که کشور در آن قرار دارد؛ ح) زیرساخت‌های اساسی جاده‌ای و ریلی و هوایی در ارتباطات بازرگانی و نیروگاهی؛ و ی) تجربه‌های مدیریتی. جنبه سلبی موضوع آنجاست که غفلت از این ظرفیت‌ها باعث می‌شود سرمایه‌ها و منابع بی‌شماری آسیب ببینند؛ از جمله باعث پیری جمعیت جوان تحصیل کرده و از دست رفتن استعدادها می‌شود؛ باعث از بین رفتن فرصت‌های متکی بر انرژی می‌شود. همچنین عدم استفاده از ظرفیت‌های جمعیتی اقتصادی اطراف کشور، فرسودگی زیرساخت‌های ریلی

و جاده‌ای و... را در پی خواهد داشت و چرخه هزینه فایده همیشه دارای کسری باشد. (Hoseini Khamenei, 06.08.2003).

در واقع، یکی از شاه‌رگ‌های زندگی بخش و تداوم دهنده مسیر پیشرفت کشور بها دادن به شرکت‌های بانی کارآفرینی است. اگر از دریچه رویکرد کارآفرینانه به این ظرفیت‌ها، نگاه کنیم، متوجه می‌شویم فرایندهای کارآفرینی ادامه حیات سیستم اجتماعی را جهت‌دهی و ارتقا و تقویت می‌کند. با اینحال، با وجود گزارش تقریباً منفی دیده‌بان جهانی کارآفرینی درباره وضعیت کارآفرینی در ایران؛ اما تلاش و کوشش چندین برابری نیاز است تا فرایندهای کارآفرینی شکل گیرند. می‌توان گفت احتمالاً تنها راه اصلی و باقی مانده درون‌زایی در همین مسیر است. این تلاش چندین برابری اهمیت و ضرورت استخراج و رتبه‌بندی مولفه‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی را نشان می‌دهد. این اهمیت به ویژه در شرکت‌های دانش‌بنیان که خود پیش‌قراول عملیاتی‌سازی برنامه‌های کارآفرینانه در حوزه مربوط به خود هستند، بیشتر از هر حوزه‌ی دیگری خود را نشان می‌دهد. برای عملیاتی‌سازی برنامه‌های کارآفرینانه، همکاری شبکه‌ای شرکت‌های مختلف به طور افزایشی از اهمیت بالایی برخوردار است (Sroka et al., 2014).

پیشینه تحقیق

اول اینکه مفهوم مقاوم بودن در اصطلاح اقتصاد مقاومتی یک پیوستار است که دارای اندازه‌های ثابت نیست. دوم اقتصاد مقاومتی قبل از اینکه یک مفهوم دینی و یا نقلی باشد، یک مفهوم عقلی است. شاهد این اصل نیز این است که در هر جای دنیا اصل بر محکم-سازی و پایدار نگه داشتن اقتصاد است و این یک اصل عقلی است. با نگاهی به اقتصادهای دنیا مشاهده می‌شود که تمام آن‌ها، همواره سعی در مقاوم‌سازی بافتار و ساختارهای خویش داشته‌اند؛ و این امر با تکامل دانش، همواره در مسیر خود رو به پیشرفت بوده است؛ به این معنا که جهت‌گیری تمام تئوری‌های جدید نیل به مقاوم‌سازی دارد (Seyf, 2013). در کنار مفهوم اقتصاد مقاومتی، تاب‌آوری اقتصادی قرار دارد که در ادبیات مرسوم اقتصادی رایج است. تاب‌آوری اقتصادی نتیجه توجه اقتصاددانان به اهمیت امنیت و ثبات اقتصادی در کنار رشد و عدالت اقتصادی است (Tavakoli et al., 2016).

مقاومت یا تاب‌آوری در حالت کلی، دغدغه و نگرانی برای تقویت ظرفیت سیستم‌های فیزیکی و انسانی، به منظور پاسخ به و بهبود و بازیابی از رخدادهای شدید را منعکس می‌کند. این کلیت درباره همه سیستم‌ها از جمله اقتصادی هم صدق می‌کند (Tierney et al., 2007).

از سویی محور اساسی برنامه چهارم توسعه، توسعه دانایی و آگاهی اعلام شده و در این برنامه توجه ویژه‌ای به پارک‌های علم و فناوری شده است. این پارک‌ها از طریق ایجاد و افزایش تعامل بین نقش‌آفرینان مولد دانش و نوآوری از جمله شرکت‌ها و موسسات انتفاعی و غیرانتفاعی، دانشگاه‌ها، پژوهشگران و کارآفرینان سعی دارند به اهداف خود دست یابند (Farjadi et al., 2007).

در زمینه کارآفرینی در شرکت‌های دانش‌بنیان تحقیقات مرتبطی نیز انجام شده است. از جمله (Yaghoobi, 2016) در پایان نامه خود به شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر تشخیص فرصت‌های کارآفرینانه در شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک فناوری پردیس به پژوهش پرداخته است. (Mohammadzadeh et al., 2016) در پژوهشی به بررسی تاثیر آزادی اقتصادی بر توسعه کارآفرینی در کشورهای منتخب، به شناسایی تعیین‌کننده‌های توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه پرداخته‌اند. (Ramezan pour nargesi et al., 2016) در پژوهشی عوامل کلیدی موثر بر توسعه کارآفرینی فناورانه در شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری در ایران را بررسی کرده‌اند. (Firozpour, 2013) در پایان نامه خود عوامل موثر در توسعه کارآفرینی سازمانی کسب و کارهای دانش‌بنیان مستقر در پارک علم و فناوری گیلان را شناسایی و رتبه‌بندی کرده است.

تحقیقات داخلی دیگری زوایای مختلف اقتصاد مقاومتی که مرتبط با این پژوهش است مورد بررسی قرار داده‌اند؛ از جمله (Salehzade nobari, 2016) به شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر پیشبرد اقتصاد مقاومتی در حوزه نظام بانکی پرداخته و سه بخش بازار سرمایه، جذب نقدینگی و معوقات بانکی را از جمله اثرگذارترین عوامل موثر بر تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی می‌داند. همچنین (Amiri Tehranizadeh, 2015)، (Akhbari et al., 2015)، (Jafari samimi et al., 2014)، (Ajili, 2013)، (Torabzadeh jahromi et al., 2013) و سایرین نیز تحقیقات گوناگون دیگری درباره زوایای مختلف اقتصاد مقاومتی انجام داده‌اند.

علاوه بر این، تحقیقات خارجی هم درباره اقتصادهای مشابه اقتصاد مقاومتی انجام شده- اند. از جمله (Sabatino, 2016) در پژوهشی بحران اقتصادی و انعطاف‌پذیری (مقاومت): ظرفیت‌های انعطاف‌پذیری و رقابت بنگاه‌های تجاری را بررسی کرده است (Guerrero et al., 2014). در پژوهشی به اقتصاد دانش، فرهنگ کارآفرینی و استخدام در حوزه آموزش پرداخته‌اند (Gaspar, 2017). در پژوهشی کیفی و اکتشافی با عنوان تسلط شرکت‌های تجاری بزرگ بر پتانسیل‌های کارآفرینی کشور، به این سوال می‌پردازد که آیا کشورهایی که شرکت‌های تجاری بزرگ بر آنها مسلط هستند، فعالیت‌های کارآفرینانه کمی دارند یا خیر؟ (Kornev et al., 2015) در پژوهشی تجربه توسعه صنعتی جهانی و بازصنعتی شدن اقتصاد بومی را بررسی کرده‌اند (Thorhallsson, 2011). در مقاله‌ای به تشریح حائل‌های داخلی در مقابل مصونیت‌های خارجی و زنده ماندن دولت‌های کوچک در اقتصاد جهانی جدید پرداخته است.

لازم به یادآوری است پژوهشی که به صورت مستقیم به رتبه‌بندی مولفه‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی برای ارائه مدل مناسب کارآفرینی برای اقتصاد مقاومتی بپردازد یافت نشد. لازم است در تکمیل آن تحقیقات مولفه‌های کارآفرینی را از بافتار اقتصاد مقاومتی استخراج و رتبه‌بندی کنیم تا بتوانیم استراتژی‌های بعدی را بر مبنای آن‌ها قرار دهیم. بنابراین تلاش پژوهش حاضر این است که به سوالات زیر پاسخ دهد

۱. مولفه‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی کدامند؟
۲. مولفه‌های کارآفرینی نسبت به هم در چه رتبه‌ای قرار دارند؟
۳. تناسب رتبه‌بندی مولفه‌ها با شرایط بومی ایران از نظر کارشناسان پارک‌های علم و فناوری چگونه است؟

روش تحقیق

با توجه به مسئله پژوهش که رتبه‌بندی مولفه‌های کارآفرینانه اقتصاد مقاومتی با استفاده از AHP و برای ارائه مدل است؛ در مرحله اول، برای استخراج این مولفه‌ها، روش- های تحقیق کیفی تحلیل گفتمان- پدام و تکنیک دلفی مورد استفاده قرار گرفتند. منبع اصلی بخش زیادی از مولفه‌های کارآفرینانه، سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است؛ و مابقی آن از سایر تحقیقاتی بود که در پیشینه تحقیق به آن‌ها اشاره شده است. در مرحله

بعد برای رتبه‌بندی مولفه‌ها روش‌های کمی تناسب بیشتری داشت که با کمک نرم افزارهای آماری^۱ این کار انجام گرفت. بنابراین روش پژوهش در اینجا ترکیبی (آمیخته) است.

تیون. ای. ون. دایک یکی از اساتید صاحب‌نظر در حوزه تحلیل گفتمان، تحلیل گفتمان را «تحقیق در زبان شناسی، واژه شناسی و نشانه شناسی متن نوشته‌ها و گفته‌ها» تعریف می‌کنند (Bashir, 2012)؛ در این پژوهش یکی از مدل‌های تحلیل گفتمان، که روش عملیاتی تحلیل گفتمان یا «پدام»^۲ نام دارد مورد استفاده قرار گرفت. پدام الگویی بومی است که در خروج از اشکال‌های ذهنیت‌گرایی و به کارگیری متناسب ذهنیت و عینیت، به منظور درک بیشتر معناها و نیز ایجاد فرایند مشخص برای انجام کلیه مراحل مربوط به تحلیل متون موثر است. این روش عملیاتی، در بردارنده سه اصل «توصیف»، «تفسیر» و «تیین» رهیافت نورمن فرکلاف به علاوه دو سطح عمیق و عمیق‌تر است. بنابراین، پدام از پنج سطح که عبارت‌اند از: «سطح- سطح»، «سطح- عمق»، «عمق، سطح»، «عمیق» و «عمیق‌تر» تشکیل شده است (Bashir et al., 2015).

تکنیک دلفی جهت شناسایی عوامل یا مولفه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. این تکنیک اولین بار در اواخر ۱۹۵۰ توسط کمپانی RAND^۳ برای بررسی علمی نظرات کارشناسان در پروژه دفاعی ارتش طراحی و توسعه یافت. اولین کاربرد غیر نظامی آن نیز در برنامه ریزی توسعه اقتصادی پیشنهاد شد. تکنیک دلفی، از نیمه دهه ۱۹۶۰ به عنوان یک روش مهم علمی شناخته شد و اکنون برای طیف گسترده‌ای از سؤالات آینده محور و پیچیده، و در طیف گسترده‌ای از زمینه‌ها و دیسپلین‌ها استفاده می‌شود (Azadi, 2017).

جامعه آماری کارشناسانی بودند که در شرکت‌های حاضر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاه‌ها مشغول فعالیت بودند. نمونه آماری شامل ۳۰ نفر از کارشناسانی هستند که از پارک‌های علم و فناوری دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشگاه علم و صنعت و دانشگاه تهران به صورت هدفمند انتخاب شدند.

1- SPSS 16 & Expert choice 11

2-Practical Discourse Analysis Method (PEDAM)

3-RAND Corporation-Santa Monica, California

ابزار کار دو پرسشنامه محقق ساخته است. پرسشنامه اول براساس مولفه‌ها و داده‌های بدست آمده از روش‌های کیفی اولیه ساخته شد. پایایی آن براساس آلفای کرونباخ ۰/۹۵۷ شد. پرسشنامه دوم بر اساس نتایج بدست آمده از پرسشنامه اول ساخته شد و پایایی آن ۰/۹۵۴ بدست آمد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها نیز توسط اساتید مربوطه مورد تایید قرار گرفت

یافته‌های تحقیق

برای پاسخ به سوال اول فرایند کار در دو بخش انجام شد. یک بخش بررسی تحقیقاتی بود که تاکنون درباره اقتصاد مقاومتی انجام گرفته بودند. بخش دیگر تحلیل مجزای اقتصاد مقاومتی با استفاده تلفیقی از روش‌های متد تحلیل عملیاتی گفتمان (پدام)، و تکنیک دلفی بود. البته در بخش یافته‌های تحقیق خروجی و جداول روش تحلیل گفتمان و خروجی آزمون‌های گرایش مرکزی حاصل از اجرای پرسشنامه اول به دلیل طولانی بودن و اشغال بیجای صفحات آورده نشده‌اند و تنها جداول خروجی فرایند تحلیل سلسله مراتبی آورده شده‌اند. هدف این بود که مولفه‌ها و مقوله‌سازی‌های حاصل از مولفه‌ها به صورت دقیق انجام پذیرد (مولفه‌های شناسایی شده همان مولفه‌های ابتدایی‌اند که جداول ۲ تا ۵ بر اساس آن‌ها شکل گرفته‌اند). بر اساس مجموع مولفه‌های حاصل از ادبیات پژوهش پرسشنامه محقق-ساخته اول با قالب لیکرت ساخته شد و در بین اعضای دلفی به منظور دسته بندی مولفه‌ها پخش گردید. پرسشنامه دوم که از تحلیل داده‌های پرسشنامه اول بدست آمد با انجام عملیات دی فازی فیکیشن از حالت لیکرت خارج شد و فازی گردید و سپس در اختیار نمونه آماری قرار گرفت. داده‌های اصلی برای رتبه‌بندی از این پرسشنامه استخراج گردید. با توجه به تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار، ۳۳.۳۳ درصد از پاسخ‌دهندگان دارای مدرک تحصیلی لیسانس، ۵۳.۳۳ درصد از پاسخ‌دهندگان دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس و ۱۳.۳۳ درصد پاسخ‌دهندگان دارای مدرک تحصیلی دکتری بودند. بنابراین، بیشترین آمار پاسخ‌دهندگان مربوط به افرادی است که دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس هستند. همچنین ۳۰ درصد پاسخ‌دهندگان کمتر از ۵ سال سابقه کاری داشتند؛ ۲۰ درصد آنها بین ۵ تا ۱۰ سال و ۵۰ درصد نیز بالای ۱۰ سال سابقه کاری داشتند. بنابراین بیشترین

آمار مربوط به کسانی است که بیش از ۱۰ سال سابقه کاری دارند. بالا بودن سابقه کاری دقیق‌تر بودن پاسخ‌ها را پشتیبانی می‌کند. برای پاسخ به سوال دوم و سوم پژوهش که مولفه‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی را رتبه‌بندی می‌کند از نرم‌افزار 11 Expert choice و تکنیک AHP استفاده شد.

رتبه‌بندی عوامل سطح اول

تعداد مقایسات چهار عامل اصلی (مقولات) اول بر اساس فرمول $\frac{n(n-1)}{2}$ ، ۶ مقایسه تعیین گردید. نتایج جدول ۱ استخراج گردید. نتایج خروجی فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) رتبه‌بندی مولفه‌های اصلی زیرساختی، ساخت و کشف فرصت و آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی به عنوان مولفه‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی است. همانگونه که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، از میان سه مولفه اصلی شناسایی شده، به ترتیب زیرساخت‌های کارآفرینی با امتیاز ۰.۴۴۴ بالاترین اهمیت را در میان عوامل شناسایی شده به خود اختصاص داد. مولفه‌های اصلی دیگر یعنی آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی با امتیاز ۰.۱۸۰ و کشف فرصت‌های کارآفرینی با امتیاز ۰.۱۴۰ رتبه‌های بعدی را به خود اختصاص دادند. میزان ناسازگاری این مقایسه ۰.۰۷ بدست آمد، که نشان از این دارد که مقایسه ما مورد تایید است (جدول ۱).

جدول ۱: رتبه‌بندی مولفه‌های اصلی (مقولات) مدل کارآفرینی

	رتبه		شاخص
	۰.۴۴۴	رتبه اول	
۰.۲۳۵	رتبه دوم	آسیب‌شناسی فرصت‌های کارآفرینی	
Inconsistency= 0.07	۰.۱۴۰	رتبه سوم	ساخت و کشف فرصت‌های کارآفرینانه

رتبه‌بندی عوامل سطح دوم (زیرشاخص‌های مقولات اصلی)

الف) رتبه‌بندی زیرشاخص‌های زیرساخت‌های کارآفرینی

تعداد مقایسات عامل سطح دوم برای شاخص اصلی اول ۵۵ مقایسه تعیین گردید. نتایج نمودار ۱ استخراج گردید. این نتایج خروجی تحلیل سلسله‌مراتبی رتبه‌بندی زیرشاخص‌های مولفه‌های اصلی زیرساخت‌های کارآفرینی در اقتصاد مقاومتی است. همان گونه که در

نمودار ۱ و جدول ۲ ملاحظه می‌شود، از میان ۱۱ زیرشاخص شناسایی شده برای زیرساخت‌های کارآفرینی، d10 یعنی ثبات سیاسی با امتیاز ۰.۱۴۷ اهمیت اول را به خود اختصاص داد. به همین ترتیب d11 یعنی کارآفرینی اجتماعی با امتیاز ۰.۱۲۸ و d8 یعنی طراحی سیستمی ساختارها با امتیاز ۰.۱۲۴ رتبه‌های دوم و سوم و الی آخر را به خود اختصاص دادند. میزان ناسازگاری این مقایسه ۰.۰۴ بدست آمد، که نشان از این دارد که مقایسه ما مورد تایید است (نمودار ۱ و جدول ۲).

Synthesis with respect to: entrepreneur infrastructure
(Goal: entrepreneur modeli > entrepreneur infrastractu)
Overall Inconsistency = .04

نمودار ۱: رتبه بندی زیرشاخص‌های مولفه اصلی زیرساخت‌های کارآفرینی

جدول ۲: رتبه بندی زیرشاخص‌های مولفه اصلی زیرساخت‌های کارآفرینی

رتبه	نماد	زیرشاخص
۰.۱۴۷	D10	۱. ثبات سیاسی
۰.۱۲۸	D11	۲. توسعه کارآفرینی اجتماعی
۰.۱۲۴	D8	۳. طراحی سیستمی ساختارها
۰.۱۰۷	D9	۴. شبکه‌سازی نخبگان
۰.۱۰۰	D5	۵. ایجاد زیرساخت برای فعالیت بین‌المللی
۰.۰۹۱	D2	۶. فرهنگ سازی و آموزش مردم
۰.۰۷۱	D3	۷. ماموریت محور کردن دانشگاه‌ها
۰.۰۶۸	D4	۸. تنوع بخش به پیوندهای اقتصادی با سایر کشورها
۰.۰۶۸	D7	۹. بین‌المللی نمودن بازرگانی
۰.۰۵۵	D6	۱۰. تشویق سرمایه‌گذار خارجی
۰.۰۴۱	D1	۱۱. ایجاد نظام نوآوری در سطح ملی و منطقه‌ای

ب) رتبه‌بندی زیرشاخص‌های آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی

تعداد مقایسات عامل سطح دوم برای شاخص اصلی، ۶۶ مقایسه تعیین گردید. نتایج جدول ۳ استخراج گردید. این نتایج خروجی تحلیل سلسله مراتبی رتبه‌بندی زیرشاخص‌های مولفه‌های اصلی آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی اقتصاد مقاومتی است. همان گونه که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود، از میان ۱۲ زیرشاخص شناسایی شده برای آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی، b7 یعنی جلوگیری از فساد اداری، فرهنگی و علمی با امتیاز ۰.۱۳۷ اهمیت اول را به خود اختصاص داد. به همین ترتیب b5 یعنی جلوگیری از فساد در حوزه‌های پولی و تجاری با امتیاز ۰.۱۳۱ و b6 یعنی کنترل تورم و بیکاری با امتیاز ۰.۱۲۲ رتبه‌های دوم و سوم و الی آخر را به خود اختصاص دادند. میزان ناسازگاری این مقایسه ۰.۰۳ بدست آمد، که نشان از این دارد که مقایسه ما مورد تایید است. از این قسمت به بعد نمودار خروجی نرم افزار آورده نمی‌شود چون نتایج جدول گویای آنچه که در نمودار بوده است می‌باشد.

جدول ۳: رتبه‌بندی زیرشاخص‌های مولفه اصلی آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی

رتبه	نماد	زیرشاخص
۰.۱۳۷	B7	۱. جلوگیری از فساد اداری، فرهنگی علمی
۰.۱۳۱	B5	۲. جلوگیری از فساد در حوزه‌های پولی و تجاری
۰.۱۲۲	B6	۳. کنترل تورم و بیکاری
۰.۰۹۰	B10	۴. رفع موانع کارآفرینی
۰.۰۸۰	B8	۵. نظارت پذیری
۰.۰۷۶	B12	۶. استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات
۰.۰۷۴	B4	۷. دسترسی عادلانه به فرصت‌ها
۰.۰۷۳	B11	۸. اصلاح الگوی مصرف
۰.۰۶۵	B3	۹. شفاف‌سازی اقتصادی
۰.۰۵۹	B1	۱۰. اصلاح و تقویت نظام مالی
۰.۰۵۶	B9	۱۱. رصد برنامه‌های تحریم
۰.۰۳۷	B2	۱۲. تدوین قوانین حمایتی

Overall Inconsistency = .03

ج) رتبه بندی زیرشاخص‌های ساخت و کشف فرصت‌های کارآفرینی

تعداد مقایسات عامل سطح دوم برای شاخص اصلی سوم ۷۸ مقایسه تعیین گردید. نتایج جدول ۴ استخراج گردید. این نتایج خروجی تحلیل سلسله مراتبی رتبه‌بندی زیرشاخص‌های مولفه اصلی ساخت و کشف فرصت‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی است. همان گونه که در جدول ۴ ملاحظه می‌شود، از میان ۱۳ زیرشاخص شناسایی شده برای ساخت و کشف فرصت‌های کارآفرینی، C5 یعنی افزایش بهره‌وری با امتیاز ۰.۱۳۴ اهمیت اول را به خود اختصاص داد. به همین ترتیب C13 یعنی توانمندی اقتصادی با امتیاز ۰.۱۱۸ و C12 یعنی بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای توانمندسازی آفندی با امتیاز ۰.۰۹۵ رتبه‌های دوم و سوم و الی آخر را به خود اختصاص دادند. میزان ناسازگاری این مقایسه ۰.۰۷ بدست آمد، که نشان از این دارد که مقایسه ما مورد تایید است (جدول ۴).

جدول ۴: رتبه بندی زیرشاخص‌های مولفه اصلی ساخت و کشف فرصت‌های کارآفرینی

رتبه	نماد	زیرشاخص
۰.۱۳۴	C5	۱. افزایش بهره‌وری
۰.۱۱۸	C13	۲. توانمندسازی اقتصادی
۰.۰۹۵	C12	۳. بکارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای توانمندسازی آفندی
۰.۰۸۱	C4	۴. تولید محصولات و خدمات دانش محور
۰.۰۸۰	C11	۵. تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه
۰.۰۷۵	C3	۶. کارآفرینی اقتصادی
۰.۰۶۷	C8	۷. انتقال فناوری
۰.۰۶۴	C6	۸. ایجاد رقابت بر مبنای مزیت‌های جغرافیایی
۰.۰۶۴	C10	۹. توسعه کارآفرینی در بخش نفت و گاز
۰.۰۶۱	C1	۱۰. شناسایی و تعقیب فرصت‌های جذاب بازار
۰.۰۶۱	C9	۱۱. مشارکت دادن بخش خصوصی واقعی
۰.۰۵۲	C2	۱۲. گسترش و تعمیق نوآوری
۰.۰۴۸	C7	۱۳. برنامه ریزی مالی خطرپذیر
Overall Inconsistency = .07		

مدل نهایی شاخص‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی

با توجه به جدول شماره ۱ میتوانیم مدل کارآفرینی سه وجهی زیر را پیشنهاد کنیم:

شکل ۱: مدل کارآفرینی مناسب اقتصاد مقاومتی (منبع: پژوهشگر)

در مدل نهایی کارآفرینی در اقتصاد مقاومتی، شاخص‌های اصلی به عنوان ابعاد اصلی مدل آورده شده‌اند. همچنین زیرشاخص‌های هر کدام از ابعاد اصلی مدل نیز در جداول ۲ و ۳ و ۴ آمده‌اند که رتبه‌بندی دوباره آنها برای مدل نهایی در جدول ۵ آمده است. نتایج رتبه‌بندی نهایی در جدول ۵ نشان داده شده است. همان‌گونه که در جدول ۵ ملاحظه می‌شود، از میان زیرشاخص‌های شناسایی شده، d_{10} , d_{11} , d_8 , d_9 , d_5 , d_2 ، به ترتیب یعنی ثبات سیاسی، توسعه کارآفرینی اجتماعی، طراحی سیستمی ساختارها، شبکه‌سازی نخبگان، ایجاد زیرساخت برای فعالیت‌های بین‌المللی، فرهنگ‌سازی و آموزش مردم، مأموریت‌محور کردن دانشگاه‌ها، تنوع بخشی به پیوندهای اقتصادی با سایر کشورها و بین‌المللی نمودن بازرگانی ۱۰ مورد با اهمیت‌ترین زیرشاخص‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی را تا آخر تشکیل می‌دهند.

جدول ۵: رتبه‌بندی نهایی مولفه‌های کارآفرینی اقتصاد مقاومتی با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی

رتبه		نماد	زیرشاخص
۰.۰۵۶	رتبه اول	D10	۱. ثبات سیاسی
۰.۰۴۹	رتبه دوم	D11	۲. توسعه کارآفرینی اجتماعی
۰.۰۴۷	رتبه سوم	D8	۳. طراحی سیستمی ساختارها
۰.۰۴۱	رتبه چهارم	D9	۴. شبکه‌سازی نخبگان
۰.۰۳۸	رتبه پنجم	D5	۵. ایجاد زیرساخت برای فعالیت بین‌المللی

۰۰۳۵	رتبه ششم	D2	۶. فرهنگ سازی و آموزش مردم
۰۰۲۷	رتبه هفتم	D3	۷. ماموریت محور کردن دانشگاه‌ها
۰۰۲۶	رتبه هشتم	D4	۸. تنوع بخش به پیوندهای اقتصادی با سایر کشورها
۰۰۲۶	رتبه نهم	D7	۹. بین‌المللی نمودن بازرگانی
۰۰۲۳	رتبه دهم	B7	۱۰. جلوگیری از فساد اداری، فرهنگی علمی
۰۰۲۲	رتبه یازدهم	B5	۱۱. جلوگیری از فساد در حوزه‌های پولی و تجاری
۰۰۲۱	رتبه دوازدهم	D6	۱۲. تشویق سرمایه‌گذار خارجی
۰۰۲۰	رتبه سیزدهم	B6	۱۳. کنترل تورم و بیکاری
۰۰۱۸	رتبه چهاردهم	C5	۱۴. افزایش بهره‌وری
۰۰۱۶	رتبه پانزدهم	D1	۱۵. ایجاد نظام نوآوری در سطح ملی و منطقه‌ای
۰۰۱۶	رتبه شانزدهم	C13	۱۶. توانمندسازی اقتصادی
۰۰۱۵	رتبه هفدهم	B10	۱۷. رفع موانع کارآفرینی
۰۰۱۳	رتبه هجدهم	B8	۱۸. نظارت پذیری
۰۰۱۳	رتبه نوزدهم	B12	۱۹. استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات
۰۰۱۳	رتبه بیستم	C12	۲۰. بکارگیری ظرفیتهای علمی، فنی و اقتصادی برای توانمندسازی آفندی
۰۰۱۲	رتبه بیست و یک	B4	۲۱. دسترسی عادلانه به فرصت‌ها
۰۰۱۲	رتبه بیست و دو	B11	۲۲. اصلاح الگوی مصرف
۰۰۱۱	رتبه بیست و سه	B3	۲۳. شفاف‌سازی اقتصادی
۰۰۱۱	رتبه بیست و چهار	C4	۲۴. تولید محصولات و خدمات دانش محور
۰۰۱۱	رتبه بیست و پنج	C11	۲۵. تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه
۰۰۱۰	رتبه بیست و شش	B1	۲۶. اصلاح و تقویت نظام مالی
۰۰۱۰	رتبه بیست و هفت	C3	۲۷. کارآفرینی اقتصادی
۰۰۰۹	رتبه بیست و هشت	B9	۲۸. رصد برنامه‌های تحریم
۰۰۰۹	رتبه بیست و نه	C6	۲۹. ایجاد رقابت بر مبنای مزیت‌های جغرافیایی
۰۰۰۹	رتبه سی	C8	۳۰. انتقال فناوری
۰۰۰۸	رتبه سی و یک	C1	۳۱. شناسایی و تعقیب فرصت‌های جذاب بازار
۰۰۰۸	رتبه سی و دو	C9	۳۲. مشارکت دادن بخش خصوصی واقعی
۰۰۰۸	رتبه سی و سه	C10	۳۳. توسعه کارآفرینی در بخش نفت و گاز
۰۰۰۷	رتبه سی و چهار	C2	۳۴. گسترش و تعمیق نوآوری
۰۰۰۶	رتبه سی و پنج	B2	۳۵. تدوین قوانین حمایتی
۰۰۰۶	رتبه سی و شش	C7	۳۶. برنامه ریزی مالی خطرپذیر

بحث و نتیجه گیری

با توجه به نتیجه نهایی ثبات سیاسی^۱ اولین مولفه برای ایجاد کارآفرینی ذیل اقتصاد مقاومتی لازم است. نتیجه پژوهش موثقی و همکارانش هم تاییدکننده اهمیت ثبات سیاسی است. تحلیل آنها این است که ثبات سیاسی به معنای وجود فضای سیاسی و اجتماعی آرام و قابل اعتماد؛ تداوم در قوانین، مدیریت و سیاست‌ها؛ و همچنین به معنای عدم وجود شرایطی مثل جنگ، شورش، کودتا، هرج و مرج و بی‌نظمی، و تهدیدات نسبت به جامعه است. حال هرچه ثبات سیاسی بیشتر باشد، محیط و شرایط هم برای شرکت‌های دانش‌بنیان مناسب‌تر خواهد بود (Movassaghi et al., 2011). رتبه دوم توسعه کارآفرینی اجتماعی نام دارد. توسعه کارآفرینی اجتماعی همپوشانی مفهومی بالایی با جهت‌گیری کارآفرینی اجتماعی^۲ دارد. این مولفه زیرساختی طبق نتیجه تحقیقات دیگر نقش مهمی برای پایه‌گذاری نوآوری اجتماعی بازی می‌کند (Dwivedi and Weerawardena, 2018). طراحی سیستمی ساختارها^۳ سومین زیرشاخصی است که در رتبه‌بندی نهایی مطرح شده است. این مولفه به عنوان نمونه با پژوهش طراحی مدل سیستمی برای مدیریت استعدادها در دانشگاه‌ها که به وسیله نظریوری و همکارانش انجام گرفته است هم‌راستا است (Nazarpoori et al., 2017). شبکه سازی نخبگان^۴ چهارمین زیرشاخصی است که در رتبه‌بندی نهایی تحقیق انتخاب شده است. البته شبکه‌ای کردن نخبگان یکی از راه‌های استفاده از آنها است. یکی از شاخه‌های فرایند شبکه سازی از آموزش و پرورش شروع می‌شود و به صورت فرایند درون‌زایی شکل می‌گیرد به این ترتیب: شناسایی- تربیت-گزینش- نگهداری و ارتقا- ورود به چرخه نخبه سازی؛ که این چرخه مدام تکرار می‌شود و توسعه می‌یابد (Hoseini Khamenei, 24.07.2012). ایجاد زیرساخت برای فعالیتهای بین‌المللی پنجمین مولفه‌ای است که برای کارآفرینی از نظر کارشناسان حاضر در پارک‌های علم و فناوری دارای اهمیت است. این مولفه همراه با تنوع بخشی به پیوندهای اقتصادی با سایر کشورها به عنوان اولویت نهم در رتبه‌بندی نهایی و بین‌المللی نمودن بازرگانی به عنوان دهمین اولویت مولفه‌هایی هستند که به صورت خاص و ویژه بخش اقتصاد را هدف قرار داده‌اند. این سه مولفه با نتایج پژوهش بیات و صادقیان و پژوهش

1-Political Stability

2-Social entrepreneurship orientation

3-System design of structures

4-Elite networking

رزمی و همکارانش همخوان است. استدلال آنها این است که برای آزادسازی تجارت در سطح بین‌الملل، لزوم تنوع محصولات غیرنفتی و محدودیت‌های کشور ایران در مقوله‌هایی همچون سرمایه، مدیریت و فناوری، ضرورت همکاری و همگرایی منطقه‌ای و جهانی را برای ایران بیش از پیش آشکار می‌سازد (Razmi et al., 2011; Bayat et al., 2015). البته این التزام با کیفیت نهادهای یک کشور ارتباط مستقیم دارد (Razmi et al., 2011). فرهنگ سازی و آموزش مردم ششمین اولویتی است که تعالی رشد اجزاء جامعه را هدف اصلی خود قرار می‌دهد. این رشد و آموزش می‌تواند حوزه یا مسیرهای خاصی را به خود بگیرد. تفسیر آن‌مراذناد و همکارانش درباره شاخص فرهنگ سازی و آموزش مردم ملموس‌تر است. آنها بیان می‌دارند که مشارکت مردمی کلید توسعه یک جامعه انسانی است. بدین ترتیب با گسترش گروه‌ها و سیستم‌های انسانی، مشارکت شهروندی در توسعه پایدار تجلی می‌یابد. اما مشارکت شهروندان هنگامی می‌تواند به موفقیت کامل منجر شود که افراد در کلیه مراحل طرح‌های توسعه یعنی مراحل تهیه، تصویب، اجرا و نظارت اعم از تصمیم‌گیری، تصمیم‌سازی و نحوه دخالت تشکل‌های مردمی، مشارکت و همفکری کامل داشته باشند (Bordi Anamoradnejad et al., 2013). ماموریت محور کردن دانشگاه‌ها هم به عنوان اولویت هشتم کارآفرینی در اقتصاد مقاومتی از نظر افراد حاضر در پارک‌های علم و فناوری دارای اهمیت است. از نظر کارشناسان این مولفه حالت نظری و تئوریک دارد. در این نظر ماموریت دانشگاه‌ها به چهار دسته تقسیم می‌شود. برخی دانشگاه‌های بزرگ ماموریت فراملی خواهند داشت. بقیه دانشگاه‌ها هم یا ماموریت منطقه‌های یا ماموریت استانی و یا محلی خواهند داشت. این ماموریت‌محوری روی ماموریت و اهداف شرکت‌های موجود در پارک‌های علم و فناوری هم تاثیر خود را می‌گذارد (sccr.ir, 2017). همانگونه که از اولویت‌های اول تا دهم در رتبه‌بندی نهایی مولفه‌های کارآفرینی پیداست تقریباً همه مولفه‌ها به جز یک عدد در ذیل مولفه اصلی زیرساخت‌های کارآفرینی قرار دارند. بنابراین، این فرایند احتمالی با قوت بالایی شکل می‌گیرد: زیرساخت‌های کارآفرینی - آسیب‌شناسی فرایندهای کارآفرینی - ساخت و کشف فرصت‌های کارآفرینی در یک اقتصاد مقاوم و پایدار می‌تواند معرفی شود.

References

- 1-Abbasabad, E, Babaeian pour, M, Fekri, R. (2015). Conceptual Model of Resistance Economics with Emphasis on Organization agility pattern. Journal of Rahbord. Vol. 71 No. (23), PP. 100-79 (In Persian)
- 2-Ajili, H. (2013). The resistant economy in the world political economy system. Political Science Quarterly, Vol. IX, No. (24), pp. 105-78 (in Persian)
- 3-Akhbari, M, Gholizadeh, S. (2015).The Macroeconomic Stability in the Economic Resistance Approach. Journal of ravand. No. (71). PP. 78-55 (In Persian)
- 4-Amiri Tehranizadeh, S.M.R. (2015). Resistance Economy" from economic systems' point of view. Journal of Iran's economic essays. Volume 12, Issue (23), PP. 52-33 (In Persian)
- 5-Ahmadpour Dariyani, M, Baradaran, M.S, Kashmiri Hagh, M.A, Ashori, H. (2014). The position of Entrepreneurship in the Resistance Economy, Entrepreneurship and Business Commission of the Expediency Council, No. 930013 (In Persian)
- 6-Bashir, H, Bidgoli, M.F. (2015). Wall Street Movement: Discourse Analysis of News Coverage by B.B.C Persian, V.O.A & Press T.V Websites from September to December 2011. Volume 4, Issue (8), PP 53-25 (In Persian)
- 7-Bashir, H. (2012). Theoretical Foundations of Islamic Awakening from the Viewpoint of Imam Khomeini and Ayatollah Khamenei. Tehran, imam Sadigh University: research center for culture, art and communication(In Persian)
- 8-Bayat, R, sadeghian, E. (2015). Comparative Study of Trade Capacities Estimation between Iran and D-8 Countries Based on Common Patterns of International Trade. Quarterly Journal of Economic Growth and Development Research. Volume 6, Issue (21), PP. 92-79 (In Persian)
- 9-Bordi Anamoradnejad R, Bouzari S, Hosseinidoust S. (2013). The Role of Public Participation in Urban Economy and Management (The Case of the City of Amol). Journal of urban economics and management. 1 (3), PP. 138-127 (In Persian)
- 10-Ben yossef, A, Boubaker, S & Omri, A. (2018). Entrepreneurship and sustainability: The need for innovative and institutional solutions. Technological forecasting and social change. Elsevier, Vol. (129), PP 241-232
- 11-Dwivedi, A & Weerawardena, J. (2018). Conceptualizing and operationalizing the social entrepreneurship construct. Journal of Business research. Vol. (86), PP 40-32
- 12-Gianluca, E, Alessandro, M. (2018). Assessing the maturity of crowdventing for corporate entrepreneurship, Business Horizons, Vol. 61, Issue 2, PP 271-283

- 13-Gssrrr , R, .. (111). Lrrge firm mmmieccce nn .tttt ry's nntppnrrrr iii p potentials. Journal of global entrepreneurship research 7:1
- 14-Farjadi, G, Riahi, P. (2007). Study of local market for Iranian science and technology parks. Quarterly journal of research and planning in higher education. Vol. 13, issue (2), PP. 48-21 (In Persian)
- 15-Firozpour, Z. (2013).identify and prioritize factors affecting the development of organizational entrepreneurship for knowledge-based enterprises located in Gilan Science and Technology Park. The Dissertation of M.A. in Entrepreneurship Management. University of Sistan and Balochestan (In Persian)
- 16-Guerrero, A. B, Granados, P, D, Gonzalez, M. D. (2014). Economy of knowledge, entrepreneurial culture and employability in the field of education. An approximation to the Spanish case. Procedia- social and behavioral sciences. vol.(139), PP. 174-168
- 17-Heeeiii Kmmm i, .. A. (..... ....). eeeer's cccccc to Gvrrrmttt Officials(In Persian)
- 18-Hoseini Khamenei, S.A.(06.08.2003).Leader's Address to Government Officials (In Persian)
- 19-Halvarsson, D, Korpi, M, Wennberg, K. (2018). Entrepreneurship and income inequality. Journal of Economic Behavior & organization. Vol. (145), PP. 293-275
- 20-Izadi, M. (2017). Identifying and Prioritizing the Factors Affecting User Satisfaction with the Electronic System Using Multidimensional Technique in Islamic Azad University (Case Study: Islamic Azad University, Tehran West Branch). Master's Thesis. Islamic Azad University, Tehran West Branch (In Persian)
- 21-Jafari Samimi, A, Azami, Korosh. (2014). the Role of Economic Capabilities in Resistance Economic Strategy in Some Developing Countries. Journal of FED. Volume 8, issue (28), PP 120-107 (in Persian)
- 22-Kornev, A.K, Maksimtsova, S.I, Treshchina, S.V. (2015). Experience in world industrial development and the reindustrialization of the domestic economy. Studies on Russian economic development. Vol. 26, issue (5), PP. 469-460
- 23-Landstrom, H, Harirchi, G. (2018). The social structure of entrepreneurship as a scientific field. Research policy. Vol. 47, Issue (3), PP 662-650
- 24-Sabatino, M. (2016). Economic crisis and resilience: Resilient capacity and competitiveness of the enterprises. Journal of Business Research. Vol. 69 issue (5), PP.1927-1924
- 25-Shamsi Goshki, M. (2012). A survey of the influence of organizational climate on the individual creativity of high school men teacher of Kerman city

- in 2011-2012. Master's Thesis. Shahid Bahonar University of Kerman (In Persian)
- 26-Mohammadi Moghadam, Y, Zolfaghari, H, Alipour, M, Rasouljan, P. (2013). Investigating the relationship among resistive economy, entrepreneurial orientation and knowledge management, management, economics and accounting public organization management, vol. 1, issue 2, PP 120-107 (In Persian)
- 27-Mohammadzadeh, Y, Hekmati farid, S, Miraliashrafi, K. (2016). The effect of economic freedom on entrepreneurship development in selected countries. Journal of entrepreneurship development. Vol. 9, issue (2) serial number 32. PP. 376-357 (In Persian)
- 28-Movassaghi, S.A, Karamzadi, M. (2011). The impact of political stability on development. Politic quarterly. Vol. 41, issue (3), PP. 340-321 (In Persian)
- 29-M, Obsckonka. (2017). the quest for the entrepreneurial culture: psychological Big Data in entrepreneurship research, Current opinion in behavioral science. Volume 18, pp. 69-74
- 30-Nazarpoori, A, Mosavi, S, Hakak, M, Pirzad, A. (2017). Explanation of model design and talent management system in universities. Armaghane danesh. Vol. 21, issue (10), 1040-1029 (In Persian)
- 31-Razmi, S.M.J, shahraki, S, kalaee, M.R. (2011). Investigation of Relationship between International Trade and Economic Growth with Good Governance Index. Iranian journal of trade studies (ijtc). Vol. 12 issue (59), PP. 162-137 (In Persian)
- 32-Rasi, N, mohseni zenozi, S.J. (2016).Examining the resistive economics components in the government revenue and its impact on economic growth. Quarterly journal of the macro and strategic policies. Vol. (4), resistive economy, PP. 132-115 (In Persian)
- 33-Ramezan Pour Nargesi, GH, Ramezan Pour Nargesi, S, Ghafari, A. (2016).Technological Ent. Journal of Entrepreneurship Development. Volume 8, issue (4), PP. 766-749 (In Persian)
- 34-Rezaian, A. (2011). Fundamentals of organizational management, 14th ed. Tehran, SAMT press (In Persian)
- 35-Salehzade Nobari, H. (2016). Identifying and Prioritizing the Factors Affecting the Advancement of Resistive Economy in the Banking System. Master's Thesis, University of Guilan (in Persian)
- 36-Sroka, W, Cygler, J. (2014). Pathologies in inter-organizationl networks. Procedia economics and finance. Vol. (12), PP 635-626
- 37-Seyf, A.M. (2013). Introduction to the Roadmap for Implementing the General policy of resistive economy of the Islamic Republic of Iran. Strategic research of Basij. Issue (61), PP. 115-89 (In Persian)

- 38-Tavakoli, m.J, ezanlo, o. (2016). Eghtesad-e Moghavemati as an Islamic Idea. Research in resistance economy. Issue (1), PP. 53-15(In Persian))
- 39-Thorhallsson, B. (2011). Domestic Buffer versus External Shelter: Viability of Small States in the New Globalized Economy. European political science. Vol. (10), PP. 336-324
- 40-Tierney, K, Bruneau, M. (2007). Conceptualizing and Measuring Resilience, A key to disaster loss reduction. TR news 250
- 41-Torabzadeh jahromi. M.S, sajadieh, S.A, samieenasab, M. (2013). Study of Dimensions and Components of Resistance Economics of the Islamic Republic of Iran in the Perspective of Ayatollah Khamenei. Journal of Islamic revolution studies. Issue (32) PP. 46-31 (In Persian)
- 42-Yaghobi, E. (2016). Identifying and prioritizing factors affecting the identification of entrepreneurial opportunities (Case Study: Knowledge Based Companies Based on Campus Technology Park). Master's Thesis, University of kharazmi (In Persian)
- 43-Zali, M.R, Yedolahi Farsi, J, Razavi, S.M. (2015). Report of the Eighth Research Program on Assessing Indicators of Entrepreneurship in Iran Based on GEM. (In Persian)
- 44-<http://www.sccr.ir/pager/?current=news&gid=1&Sel=1380344> (4 mehr 1396 on line)